

*Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут*

*«Цивільне право»
методичні вказівки і завдання для забезпечення самостійної роботи із навчальної
дисципліни для здобувачів 2-го курсу денної форми здобуття освіти спеціальності D8
Право Освітня програма «Міжнародне та європейське право»*

2025 р.

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.)

Схвалено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від «9» вересня 2025 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № від «» 2025 р.)

Рецензенти:

Банасевич І.І. кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Парута Ю.І., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Зеліско А.В.

349 Зеліско А. В. Цивільне право : методичні вказівки і завдання для забезпечення самостійної роботи із навчальної дисципліни для здобувачів 2-го курсу денної форми здобуття освіти спеціальності D8 Право Освітня програма «Міжнародне та європейське право». Івано-Франківськ, 2022. 39 с.(2 а.а.)

Дисципліна «Цивільне право» є складовою частиною підготовки фахівців у галузі права. Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувачів системні і комплексні знання стосовно природи цивільного права і його місця в системі права загалом; особливостей суб'єктного складу цивільних правовідносин та методів їх регулювання у різних правових системах. Засвоєння здобувачами знань в галузі цивільного права забезпечить формування у здобувачів навиків стосовно практичного застосування норм законодавства, які регулюють особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, майновій самостійності та вільному волевиявленню учасників.

Вступ

*Приватне право – ядро правопорядку,
заснованого на ринковій організації економіки*

Загальна частина цивільного права присвячена загальним положенням цивільного права, особистим немайновим правам фізичних осіб, праву майнової та інтелектуальної власності. Вказана структура першої частини цивільного права зумовлена його особливою системою побудови, заснованої на поєднанні елементів пандектного та інституційного підходів. Загальна частина цивільного права передбачає норми та інститути, які поширюються на всі суспільні відносини, що піддаються цивільно-правовому регулюванню і в цьому полягає її фундаментальне значення для підготовки фахівців високого рівня у галузі права.

Усі норми та інститути загальної частини цивільного права є основоположними та фундаментальними, пов'язаними з такими поняттями, як поняття, предмет, метод, принципи цивільного права тощо. Саме засвоєння цих понять забезпечить можливість системного та послідовного вивчення цивільного права як приватно-правової галузі.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право» є формування у здобувачів здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері цивільного права на підґрунті цивільно-правового мислення та глибинного розуміння природи приватноправових інститутів, системи юридичних знань для професійного застосування цивільного законодавства на практиці з метою захисту права та інтересів учасників цивільних правовідносин.

Основними цілями вивчення дисципліни «Цивільне право» є набуття здобувачами загальних та фахових компетентностей щодо знань та розуміння змісту норм цивільного законодавства, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації цивільної правосуб'єктності учасниками цивільних правовідносин, грамотного застосування норм цивільного законодавства.

ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

I. Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять; аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять передбачає набуття здобувачами навиків аналізу, синтезу отриманих знань, систематизації засвоєного матеріалу, здатності до віднайдення спільних та відмінних рис у суміжних правових конструкціях тощо.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом передбачає роботу здобувачів із науковими статтями та монографіями шляхом формування власних рецензій, які включають такі компоненти: затребуваність наукового матеріалу у сучасному суспільстві, основні результати дослідження, власні авторські висновки здобувача.

Тема №1: Цивільне право як правова галузь.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Віднайдіть спільні правові характеристики цивільного права та приватного права в європейських державах. Здійсніть аналіз співвідношення понять «приватне право» та «цивільне право».

Наведіть наукові та легальні критерії, які є основою для виокремлення видів цивільних правовідносин.

Складіть схему цивільного права в якості галузі права.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом

Борисова В.І. Цивільне право як галузь приватного права. URL: https://www.academia.edu/download/56388405/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf#page=22

- Кузнєцова Н. Предмет і система сучасного цивільного права України. URL: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrn=22272941&AN=125511598&h=2HKOP3r%2F0v%2Bj6WxZmtkZz1GOHOFhwcsWMHSIs4E550uWRWuRrk4EegdN4NPeMn3crWu3ABQCbilcz7%2B74HE%2F6g%3D%3D&crl=c>
- Бірюкова А.Г. Співвідношення приватного та публічного права: дуалістичний аспект. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/16.pdf
- Коструба. А. Дуалізм приватного права Франції: в пошуках компромісу. URL: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02863199/>
- В.В. Андріюк. Проблемні питання понятійного відображення співвідношення публічного та приватного права. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apvchzu_2017_44_19.pdf
- Теремцова Н.В. Актуальне питання поділу публічного і приватного права: деякі питання історії та теорії. URL: <https://bit.ly/34JBtrP>
- Зінов'єва А. Приватне і публічне право. URL: http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2386/1/Pantielieieva_Financial_2019.pdf#page=323
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- <https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.
- <https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №2: Джерела цивільного права в Україні, Франції, Німеччині та Великобританії, Канаді, США.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Сформуйте перелік основних тенденцій до зміни системи джерел цивільного права у сучасних правових системах.

Перерахуйте особливості застосування прецеденту у вітчизняній правовій системі.

Які джерела цивільного права є проявом «soft law» в європейських державах. Наведіть відповідні аргументи.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Бірюкова А.Г. Правова природа звичая ділового обороту як джерела цивільного права України. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/3_2018.pdf#page=102

Бірюкова А.Г. Особливості договору як джерела цивільного права України. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmgu_jur_2018_33_25.pdf

Майданик Р.А. Вчення про джерела цивільного права України. URL: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=22272941&AN=125511626&h=yaPIF8JzjZa4%2Fi9NGrN7qcpeDVKSKKKNXcBR7IFcjLRF2Hty%2B9ZkvA8rpBQqZ%2BLPfPkvBPdpjxFALRE3IQhWOw%3D%3D&crl=c>

Стоянова Т.А. Практика Європейського суду з прав людини як джерело цивільного процесуального права України. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11580/Stoynova%20%D0%A2%D0%BE%D0%BC%202_2017-30.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Бабкін В.Д. Поняття та ознаки джерела цивільного договірної права. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/5_2019/5_2019.pdf#page=89

Майданик Р.А. Особливості договору як джерела цивільного права України. URL: <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc33/juspradenc33.pdf#page=90>

Юрченко Р.Ю. Правовий звичай як джерело цивільного права, звичай ділового обороту. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2358/1/12.pdf#page=31>

Стрибко Т.І. Нормативно-правовий договір та договірний процес у суверенній Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса 2017 С. 26

Майданик Р.А. Правовий звичай як джерело цивільного права. [Електронний ресурс] 2019. - URL: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/14043/%D0>

Бірюкова А.Г. Правова природа звичаю ділового обороту як джерела цивільного права. *Порівняльно-аналітичне право: електрон, наук. фахове вид.* 2018 С. 102–104.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №3: Поняття, зміст та види цивільних правовідносин.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Сформууйте перелік наукових класифікацій цивільних відносин.

Складіть схему юридичних фактів як підстави для динаміки цивільних відносин.

Викладіть основні концепції щодо трактування сутності об'єктів цивільних відносин.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Надьон В.В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин: монографія. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Naden/d_Naden.pdf

Сенюта І. Цивільні правовідносини у сфері репродуктивних технологій. URL: <https://bit.ly/3oFS9s4>

Чорна О.О. Валютні цінності як об'єкт цивільних правовідносин. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Chorna/d_Chorna.pdf

Матійко М.В. Особливості цивільних правовідносин щодо захисту права власності. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2017_8_84.pdf

Кузьмич О.Я. Вплив третіх осіб на динаміку (рух) цивільних правовідносин із безпосередньою їхньою участю. URL: http://nvppp.in.ua/vip/2017/5/tom_1/vip5-1_2017.pdf#page=92

Заїка Ю. Інформація в системі об'єктів цивільних прав. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pgip_2017_1_46.pdf

Скрипник В.Л. Речі з родовими ознаками як об'єкти цивільних прав. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvuzhpr_2017_42_23.pdf

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема № 4. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків: основи європейської доктрини.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права та виконання суб'єктивного цивільного обов'язку.
2. Принципи і гарантії здійснення прав і виконання обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків.
3. Межі суб'єктивного цивільного права і його здійснення. Поняття і форми зловживання правом. Відмовлення в захисті права і наслідки його застосування.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Цибань А. Поняття та окремі види меж виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. С. 61-64.

Щербина Б. С. Здійснення цивільних прав за законодавством України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. 29 (2). С. 12-16

Пономаренко К. Д. Належне здійснення суб'єктивного права в науці цивільного права та чинному законодавстві. *Часопис цивілістики*. 2017. 22. –С. 32-36

Надьон В. В. Характерні ознаки суб'єктивного цивільного обов'язку (теоретичний аспект). *Цивільне право та процес, сімейне право, міжнародне приватне право*. 2017. С. 78-87

Погребняк В. Я. Правова природа припинення суб'єктивного цивільного права. *Правові горизонти*. 2019. 20 (33). С. 47-52

Надьон В. В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин. Харків, 2018. 411 с.

Бровченко Т. І. Зловживання цивільними правами. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2020. С. 45-49.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №5. Охорона і захист цивільних прав та інтересів в Україні та країнах Європи: основні підходи та тенденції.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Судовий захист цивільних прав. Захист цивільних прав від незаконних актів публічної влади.

2. Самозахист цивільних прав. Необхідна оборона і дії в умовах крайньої необхідності як способи самозахисту цивільних прав.
3. Заходи оперативного впливу на порушника цивільних прав, їхні основні особливості і види.
4. Цивільно-правові санкції.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Ляшевська Л. І. Правова природа самозахисту цивільних прав як засіб протидії цивільним правопорушенням. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. С. 112-119.

Дзера І. О. Критичний погляд на зміни до ст. 16 цивільного кодексу України. *Модернізація цивільно-правової відповідальності: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Київ, 18 жовтня 2019 року). 2019. С. 40-45.

Примак В. Розірвання договору як спосіб цивільно-правового захисту в кризових умовах. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. С. 43-49.

Полюк Ю. І. Судова форма захисту цивільних прав як підґрунтя для виникнення права на звернення до суду. *Часопис цивілістики*. 2017. 25. С. 29-32.

Личенко І. О. Захист цивільних прав органами публічного управління. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Юридичні науки. 2018. 3. С. 83-88.

Філонова Ю. М. Специфіка самозахисту володіння: вітчизняний і міжнародний досвід. *Модернізація цивільно-правової відповідальності: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Київ, 18 жовтня 2019 року). 2019. С. 293-297.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 6: Цивільно-правова відповідальність: європейська доктрина та практика.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності.
2. Види цивільно-правової відповідальності.
3. Підстави й умови цивільно-правової відповідальності. Поняття і склад цивільного правопорушення: а) Протиправна поведінка як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і зміст шкоди (збитків) у цивільному праві. б) Матеріальна і моральна шкода. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою і шкідливим результатом, що наступив. Вина правопорушника як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і форми вини в цивільному праві, їхнє значення.
4. Відповідальність, що не залежить від вини правопорушника. Поняття випадку і непереборної сили, їх цивільно-правове значення. Цивільно-правова відповідальність за дії третіх осіб.
5. Розмір цивільно-правової відповідальності. Принцип повноти цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Берназ-Лукавецька О. М. Особливості цивільно-правової відповідальності за неналежне надання послуг пластичної хірургії. № 35 (2019): *Часопис цивілістики*. 2019. С. 19-23
- Швидка В. Г. Особливості цивільно-правової відповідальності в межах приватного найму житла. № 27 (2017): *Часопис цивілістики*. 2017. С. 53-57.
- Куцин А. В. Умови та підстави цивільно-правової відповідальності органів місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2018. 4. С. 92-95.
- Завадська О. П. Вина як умова цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану терористичним актом. *Eurasian Academic Research Journal* 2018. 12 (30). С. 31-40.
- Коваленко І. А. Цивільно-правова відповідальність осіб із вадами волі : монографія. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 180 с.
- Черкашин С. В. Про зменшення розміру цивільно-правової відповідальності на прикладі неустойки. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. 5. С. 39-42.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- <https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.
- <https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №7: Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. (6 год.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості правосуб'єктності фізичних осіб у Цивільних кодексах постсоціалістичних держав.
2. Види та зміст правосуб'єктності фізичних осіб за Цивільним кодексом Наполеона.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Самілик Л. О., Корбут Л. П. Співвідношення понять "суб'єкт права", "особа", "суб'єкт правовідносин", "учасник відносин". *Право і суспільство*. 2017. С. 83–93.

Талдикін О. В. Правосу'єктність фізичних осіб: окремі аспекти. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. С. 55-60

Прилуцький Р. Б., Миргородська А. П. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права [Текст]. *Юрид. наука : наук. юрид. журн.* 2017. С. 46-47.

Стефанчук М.О. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб та особливості її здійснення: монографія. Київ: Артєк, 2020. 479 с.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №8: Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. (6 год.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Система юридичних осіб за законодавством США.
2. Проблеми організаційно-правових форм юридичних осіб за законодавством України.
3. Порівняльний аналіз системи юридичних осіб за законодавством України та Англії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

1. Борденюк В. Поняття територіальної громади як суб'єкта цивільного права України. *Право України*. 2017. С. 189–197.
2. Юркевич Ю. До розмежування статусу юридичних осіб (їх об'єднань) публічного та приватного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. С. 46–50.

3. Кочин В.В. Теоретичні проблеми системи непідприємницьких товариств як юридичних осіб приватного права. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. С. 119–122.
4. Надіра І. Проблеми класифікації юридичних осіб за законодавством України [Електронний ресурс] - 2019. - Режим доступа: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.9.01>
5. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
6. Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
7. <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

Тема 9: Публічно-правові утворення як суб'єкти цивільних правовідносин.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості публічної та приватної правосуб'єктності держави.
2. Принципи розмежування відповідальності за зобов'язаннями публічно-правових утворень.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Достдар Р. М. Публічно-правові утворення в цивільних правовідносинах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Юридичні науки. 2015. Вип. 1(1). С. 154-156. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_1\(1\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_1(1)__38)

Теоретичні основи публічного управління сільськими територіями : опор. конспект лекцій / упоряд.: В. М. Вакуленко, В. С. Куйбіда, М. К. Орлатий, О. І. Павлов; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. - Київ : НАДУ, 2016. 55 с. -(Б-ка сіл. голови). - Бібліогр.: с. 47-55

Міщук Є. В., Лісевич О.В. Окремі аспекти дослідження визначення сутності понять "публічна влада" та "публічне управління". *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 117-120. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2018_3_26

Малишева О. В. Експлікація концепту "публічна влада" у вітчизняному науковому дискурсі [Електронний ресурс]. *Теорія та практика державного управління*. 2018. Вип. 4. С. 94-99. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2018_4_14

Шаульська Г. Механізми взаємодії громадськості з органами публічної влади в Україні: Монографія. Інститут законодавства Верховної ради, 2018 199 стор.

Георгієвський Ю. В. Компетенція органів публічної влади: теорія і практика застосування: наук. доп. Київ: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2016. 48 с.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 10: Об'єкти цивільних правовідносин. (2 год.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Цифрові речі як новітні об'єкти цивільних прав.
2. Новітня система цінних паперів за чинним законодавством України в світлі змін 2021 року.
3. Інновації як об'єкти цивільних прав.
4. Інформація як об'єкт цивільних прав.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Скрипник С.Л. Послуги як особливий об'єкт цивільних прав // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер: Юриспруденція - 2018 - С. 38 - 41

Сліпченко С.О. Поняття об'єкту цивільних прав та об'єкту цивільних правовідносин [Електроний ресурс] - 2018 - Режим доступа: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiwroj qz->

[HsAhXNxlSKHfUuBpcQFjACegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Funivd.edu.ua%2Fscience-issue%2Fissue%2F2916&usg=AOvVaw146Wp8n4MQmuE_vb4fhavV](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiwroj qz-HsAhXNxlSKHfUuBpcQFjACegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Funivd.edu.ua%2Fscience-issue%2Fissue%2F2916&usg=AOvVaw146Wp8n4MQmuE_vb4fhavV)

Заїка Ю., Скрипник В. Інформація в системі об'єктів цивільних правовідносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2017 С. 240–245

Шемет У.Р. Косяченко К.Е. Об'єкти цивільних прав: особливості та парадокси їх визначення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2019. С.56-60.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 11: Правочини.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Фидуціарні та алеаторні правочини у законодавстві України та Франції.
2. Особливості визнання правочинів недійсними за законодавством Німеччини.
3. Порівняльна характеристика видів правочинів за законодавством Німеччини та Франції.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Дзера, І. О. Поняття та правова природа недійсних правочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. 11. С. 21-25

Лазебна, А.В. Нотаріальне посвідчення як елемент форми правочину. *Молодий вчений*. 2019. 10 (74). С. 592-596

Алексій Р.В. Правочини з вадами волі в цивільному праві України та цивільному праві зарубіжних країн: порівняльно-правовий аналіз. *Закарпатські правові читання: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород, 19-21 квітня 2018 р.)*. Ужгород, 2018. С.225-230.

Алексій Р.В. Вада волі як підстава недійсності правочину. *Право: історія, теорія, практика: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 22–23 лютого 2018 р.)*. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. С.24-27

Алексій Р.В. Деякі актуальні питання визнання недійсним правочину, вчиненого в результаті зловмисної домовленості представника однієї сторони з другою стороною. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2019. 56. Том 1. С.66-71

Реформування правової системи держави. Матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, 28-29 червня 2019 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений». 2019. С 23-29

Чигрик, М.С. Сутність вільного волевиявлення, як умови дійсності правочинів. Збірник наукових рефератів магістрантів юридичного факультету Національної академії управління - 2017. С.233-237

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 12: Представництво.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Здійснить співвідношення довіреності та договору доручення.
2. Розкрийте структуру відносин у представництві
3. Проаналізуйте основні умови договору доручення.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Межі повноважень представника за договором у цивільному праві Капліна Г.А., Степанова Г. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (13-14 грудня 2018 р., м. Сєвєродонецьк). Частина 1 За ред. проф. Розовського Б.Г. – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля. 2019. С. 200-206.
- Деякі питання регламентації законного представництва в контексті реформування цивільного законодавства Цюра В.В. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 18 жовт. 2019 р. Р. А. Майданик, Цюра та ін.; відп. ред. Р. А. Майданик. К., 2019. С. 318-321.
- До питання про поняття та особливості договору доручення Менів Л.Б., Огородник Л.Д. Збірник статей здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня Навчально-наукового інституту права Університету ДФС України : у 5 ч. Ч. 2. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. С. 280-286. - (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 13).
- Паращук Л., Кучер А. Особливості представництва у цивільному праві. Актуальні проблеми правознавства. №2. 2020. С. 94-100.
- Галабурда Н. А. Особливості змісту поняття представництва у цивільному праві України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2012. Вип. 3. С. 21–27.
- Гелецька І., Скиба В. Представництво у цивільно-правових відносинах трансплантації анатомічних матеріалів від померлих осіб. *Підприємництво, господарство і право*. №8. 2020. С. 18-23.
- Саванець Л. М. Довіреність та договір доручення: порівняльно-правовий аналіз [Електронний ресурс]. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. Вип. 4. С. 112-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2020_4_19
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема13: Строки в цивільному праві.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Строки позовної давності у законодавстві Франції та Німеччини та особливості їх обчислення.
2. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом

Онишко О. Б. Позовна давність в окремих країнах континентальної Європи та в Україні [Електронний ресурс]. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. серія юридична. 2014. Вип. 2. С. 50-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2014_2_8

- Романюк В. А. Позовна давність у цивільному праві європейських країн [Електронний ресурс]. *Альманах міжнародного права*. 2017. Вип. 18. С. 129-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2017_18_18
- Карнаух Б. П. Позовна давність у практиці Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс]. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 134. С. 24-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_134_5
- Тимченко О. В. Позовна давність [Електронний ресурс]. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 6. С. 32-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2018_6_18.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей. 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 14: Поняття, види та захист особистих немайнових прав за законодавством України та окремих держав англо-американської правової системи..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Здійснення та гарантії забезпечення особистих немайнових прав у країнах англо-американської правової системи.
2. Система особистих немайнових прав у законодавстві Великобританії.
- 3.Гарантії забезпечення особистих немайнових прав в Великобританії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Сліпченко, С. О. Місце об'єктів особистих немайнових правовідносин у системі об'єктів цивільного права. *Право і суспільство*. 2013. № 6-2. С. 87–92
- Кот, О.О. Особливості захисту особистих та інших немайнових прав. *Приватне право і підприємництво*. 2018. 18. С. 62-69
- Ярега Г. З. Особисті немайнові права авторів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. 12. С. 217-224
- Буханевич, О.М. Цивільно-правовий захист особистих немайнових прав, що забезпечують приватність фізичної особи. *Ірпінський юридичний часопис*. 2019. 2. С. 21-30
- Байрачна, М.І. Загальна характеристика особистих немайнових прав подружжя. *Право і суспільство*. 2019. 2 С. 48-52
- Данильченко, О.В. Цивільно-правовий захист немайнових прав фізичної особи за законодавством України. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). С. 603-607
- Боднар, І.В. Особисті немайнові правовідносини в цивілістичному процесі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. №4. С. 37-41

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

Тема 15: Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування особи..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Право на охорону здоров'я та на медичну допомогу: їх забезпечення та реалізація в умовах пандемії – міжнародний досвід.
2. Обмеження права на свободу пересування в умовах пандемії.
3. Правова характеристика інших особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи (право на сім'ю, на опіку або піклування, на безпечне для життя та здоров'я довкілля) – досвід європейських держав.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Островська Б. В. Міжнародно-правові аспекти захисту життя людини у процесі застосування інноваційних біомедичних технологій. *Наука та інновації*. 2018. Т. 14, № 5. С. 27-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scinn_2018_14_5_5

Царенко В. І., Дворнічена І.М., Мартинов Д.Ю. Ціна життя людини: морально-правовий та економічний аспект. *Митна безпека*. 2017. № 1. С. 144-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cussec_2017_1_19

Кириченко Ю. В., Кіхтенко М.В. Право на життя: відповідність конституційної практики України європейським стандартам. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 1. С. 26-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2019_1_7

Островська Б. В. Право на життя в контексті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та науково-технічного прогресу в біомедицині. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 1. С. 170-173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2017_1_41

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 16: Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття особи.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Інформаційні права в директивах ЄС і вплив останніх на регулювання таких прав в Німеччині.

2. Гарантування особистих немайнових прав, які забезпечують соціальне буття в Німеччині: правові особливості.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Кот, О.О. Особливості захисту особистих та інших немайнових прав. *Приватне право і підприємництво*. 2018. 18. С. 62-69
- Ярега Г. З. Особисті немайнові права авторів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. 12. С. 217-224
- Буханевич, О.М. Цивільно-правовий захист особистих немайнових прав, що забезпечують приватність фізичної особи. *Ірпінський юридичний часопис*. 2019. 2. С. 21-30
- Байрачна, М.І. Загальна характеристика особистих немайнових прав подружжя. *Право і суспільство*. 2019. 2 С. 48-52
- Данильченко, О.В. Цивільно-правовий захист немайнових прав фізичної особи за законодавством України. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). - С. 603-607.
- Боднар, І.В. Особисті немайнові правовідносини в цивілістичному процесі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. №4. С. 37-41.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №17: Загальні положення про право власності і речові права.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Речове право в країнах континентальної правової системи.
2. Довірча власність в країнах англоамериканської правової системи: порівняльний аспект з континентальною правовою системою.
3. Здійснення права власності в Швейцарії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Барбара В.П. Проблемні питання застосування законодавства, що регулює корпоративні відносини, в аспекті переходу права власності. *Вісник Верховного Суду України*. 2016. № 1. С. 29-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2016_1_5
- Мельник Л. Л. Науково-методологічні засади відносин власності та їхній зв'язок з відносинами господарювання. *Економіка та держава*. 2017. № 4. С. 84-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_4_1
- Лісна І. С., Белінський П.В. Розвиток відносин власності в Україні в період козацько-гетьманської держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. :

Юридичні науки. 2017. Вип. 1(1). С. 32-35. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1\(1\)__9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1(1)__9)

Зюзь Д. В. Генеза інституту власності та роль держави в трансформації відносин власності. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 2. С. 102-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_2_14

Гражданское и торговое право зарубежных государств : Учебник : В 2 т. / Отв. ред. проф. А.С. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №18: Виникнення та припинення права власності.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Первісні підстави набуття права власності в Франції та Німеччині.
2. Особливості набуття права власності в Квебеці.
3. Похідні підстави набуття права власності в Україні та Квебеці: порівняльний аналіз.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Іванов, А.М. Знищення майна: фактичний склад, що утворює підставу припинення права власності. *Актуальні проблеми приватного права* : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.). Харків : Право, 2019. С. 334-337 URL:http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2019/Tezu_Maslov_2019.pdf

Прут, Ю.А., Короед С.О. Реалізація превентивного способу захисту права власності в цивільному судочинстві. *Судова апеляція*. Київ: Апеляційний суд м. Київ. 2017. 1.С.92-98 URL:: file:///C:/Users/Valentina/Downloads/Suap_2017_1_14.pdf

Волинець, Т.В. Захист права комунальної власності. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Юридичні науки. 2017. 5. С. 273-278 URL:: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdzily/Naukovi_Vydannya/Nauk_Visnyk_Jurist/VisnukUF_5.pdf#page=273

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №19: Особливості правовідносин в сфері права власності на окремі види майна.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості права власності на земельні ділянки: досвід Швейцарії.
2. Поняття та ознаки житла як об'єкта права власності у Швейцарії.
3. Особливості права власності на тварин в Україні та Швейцарії: порівняльний аспект.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Гірняк В. Земельні ресурси як об'єкти комунальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 175-179.

Анатійчук В. В. Деякі особливості змісту договору купівлі-продажу майнових прав на об'єкт будівництва. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*", серія "Юридичні науки". 2019. № 30(69). С. 36-40.

Ярута М. Ю. Права власності на землю в сучасному землекористуванні. *Вісник ХНАУ*. Серія: Економічні науки. 2017. № 3. С. 121-128.

Карпенко Р. В. Права членів сім'ї власника житла на користування цим житлом. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. № 1. С. 77-80.

Харитонов Т. Є. Визначення прав і обов'язків землевласників і землекористувачів як гарантій захисту їх прав. *Часопис цивілістики*. 2018. Вип. 31. С. 98-104.

Крушельницька Г. Особливості здійснення права спільної власності на тварин. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 11. С. 40-44.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

Тема №20: Право спільної власності.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття права спільної власності та її види за законодавством Німеччини, Франції та України: порівняльний аналіз.
2. Спільна часткова власність за законодавством Франції.
3. Особливості права спільної сумісної власності подружжя за законодавством Німеччини.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Крушельницька, Г.Л. Особливості здійснення права власності на тварин. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. 11. С. 40-44

Погребняк, В.Я. Сутність та специфіка цивільно-правового механізму переходу суб'єктивних прав у правовідносинах спільної власності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. 1. С. 32-36

Гордевська, О.М. Переважне право в режимі спільної часткової власності. *Теорія і практика правознавства*. 2019. 1 (15). С.1-12

Сафончик, О.І. Проблемні питання реалізації права спільної часткової власності за законодавством України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. 66. 42-48

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №21: Обмежені речові права..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття та види обмежених речових прав в Цивільному уложенні Німеччини.
2. Обмежені речові права у законодавстві Швеції.
3. Обмежені речові права у Казахстані та Грузії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Нагнибіда В.І. Речові права на чуже майно: порівняльно-правовий аспект: : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2010.

Цюра В.В. Речові права на чуже майно: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». К., 2007.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 22: Захист права власності та інших речових прав.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття захисту права власності у доктрині континентальної правової системи.
2. Особливості захисту права власності у країнах Європейського Союзу.
3. Віндикація та негаторний позов за законодавством Німеччини.
4. Визнання права власності за Цивільним кодексом Наполеона.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Черепакін Б.Б. Виндикационные иски в советском праве. Труды по гражданскому праву. М., 2001

Шевченко Я. Право собственности в Украине. К., 1996.

Погрібний С. Захист права власності на нерухоме майно: окремі питання судової практики. *Право України*. 2011. № 5. С. 77 – 87.

Лічман Л. Значення добросовісності набувача у судовій практиці у справах про захист права власності. *Право України*. 2011. № 5. С. 96 – 105.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 23 : Загальні положення про виключні права..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Характеристика основних теорій права інтелектуальної власності в країнах англо-американської правової системи.
2. Авторське право згідно зі Міжнародними конвенціями.
3. Патентне право: досвід Канади.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Кохановська О. Основні теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства України. *Право України*. 2011. № 5. С. 52 – 60.

Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні : досвід, законодавство, проблеми, перспективи. *Право України*. 2011. № 3. С. 4 – 21.

Кузнєцова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Право України*. 2011. № 3. С. 21 – 30.

Стефанчук Р. Перспективи розвитку права інтелектуальної власності в Україні (на прикладі особистих немайнових прав). *Право України*. 2011. № 3. С. 45 – 60.

Капіца Ю. Особливості гармонізації законодавства країн СНД із законодавством Європейського Союзу у сфері охорони інтелектуальної власності. *Право України*. 2011. № 3. С. 92- -101.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 24: Авторське право і суміжні права.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Питання для підготовки

1. Зміст авторських прав. Строк чинного авторських прав: законодавство держав Великобританії
2. Джерела регулювання суміжних прав в країнах англо-американської правової системи.
3. Джерела авторського права в Україні та Великобританії: порівняльний аспект.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Селіванов М. В. Шкода як необхідна підстава застосування компенсації при захисті авторського права та суміжних прав. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна* Серія «ПРАВО». Випуск 24, 2017 рік. С. 94-96.

Довжук І. Особливості захисту авторського права та суміжних прав. Сучасна гуманітаристика : збірник матеріалів X Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції, 3 грудня 2018 р. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.), 2018. Вип. 10. С. 116-121.

Улітіна О. Співавторство при створенні фотографічного твору. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 6/2017. С. 44-50.

Любчик О.А. Зміст суб'єктивного авторського права. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2018. Вип. 4 (84). С. 194-201.

Омельченко Г.В., Шевченко В.А. Захист авторського права: поняття та класифікація форм та способів захисту авторського права. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3/2017. С. 51-53.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 25: Патентне право.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Питання для підготовки

1. Винахід та корисна модель: поняття, об'єкти та умови надання правової охорони за законодавством США.
2. Промисловий зразок: поняття, об'єкти, умови надання правової охорони за законодавством Канади.
3. Корисна модель за законодавством України та Канади: порівняльний аналіз.
4. Дії, які не визнаються порушенням патентних прав в країнах англо-американської правової системи.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Р. Еннан. Винаходи як результати науково-технічної творчості: міжнародний досвід правової охорони. *Юридичний вісник*, 2019/3. С.161-168.

І. А. Коваленко Правова охорона корисних моделей у деяких країнах Європи: компаративістський аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 6(21). том 1, 2017. С. 88-90.

Новосельська І.В., Кулик В.В. Особливості патентування секретних винаходів. *DICTUM FACTUM*. 2019. С. 26-34.

В.В. Гой, І.Г. Химич. Основні аспекти правової охорони винаходів і корисних моделей. Матеріали VIII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів. *Актуальні задачі сучасних технологій* – Тернопіль 27-28 листопада 2019. С. 114-115.

Синдецька А. В. Проблемні аспекти спадкування прав на винаходи: аналіз теорії та практики. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 232-236.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 26: Виключні права на засоби індивідуалізації товарів і їхніх виробників.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування за законодавством Великобританії.
2. Директиви ЄС у сфері індивідуалізації товарів та їх виробників: порівняння із законодавством Великобританії.
3. Торгівельна марка: особливості регулювання за законодавством України та Великобританії.
4. Географічне зазначення в Великобританії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Актуальні проблеми та перспективи розвитку приватного права в сучасних умовах [Текст] : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. 20 листоп. 2019 р. Дніпро : Біла К. О., 2019. -217 с

Харченко В. Б. Особисті немайнові та виключні майнові права на об'єкти інтелектуальної власності у структурі неправомірної вигоди. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 3. С. 90-101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkauk_2015_3_10

Жерж Н. А., Гелемей Н.О. Державне регулювання публічних відносин у сфері інтелектуальної власності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2017. Вип. 43(1). С. 109-112. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_43\(1\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_43(1)_28)

Якубівський І. Методологічні засади правового регулювання договірних відносин щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 59-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_3_14

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 27: Спадкування власності фізичних осіб.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Час і місце відкриття спадщини.: підходи держав континентальної правової системи.
2. Оформлення права на спадщину: підходи у законодавстві Німеччини.
3. Спадковий договір в Україні та Франції.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Ю. Заїка. Договір на управління спадщиною. *Підприємництво, господарство і право* 7/2020. С. 29-34.
- Тимченко Л.М. Поняття та значення часу відкриття спадщини. *Юридичний науковий електронний журнал*. №1/2018. С. 46-48.
- Чабан О. М. Правові наслідки пропущення строку для прийняття спадщини. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Юридичні науки. 2018. Вип. 7. С. 333-339.
- Хамула Д. С. Характерні особливості спадкового договору. Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти 2020. С. 119-120.
- Зінкевич Ю.Є. Відмова спадкоємця від права на прийняття спадщини: практичні питання. *Часопис цивілістики* Вип. 35/2019. С. 35-40.
- Нестерцова-Собакарь О.В., Кахович О.О. Реалізація спадкових прав. *Право і суспільство* №6 частина 2/2017. С. 58-62.
- Федорович І. Поняття і правові наслідки відмови від прийняття спадщини за цивільним законодавством України. *Jurnalul juridic national: teorie și practică* Numărul 2(24) / 2017. С. 123-126.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Інші форми самостійної роботи :

2.Підготовка та написання рефератів. Має за мету відобразити знання студентом категоріального апарату цивільного права, основних підходів до розуміння цивільного права. Використання даної форми самостійної роботи забезпечує формування у студентів самостійності мислення та логічності застосування наявного фактичного матеріалу. Під час оцінки результативності написання реферату слід враховувати наявність особистої позиції щодо розуміння винесеної для опрацювання тематики. Загальний обсяг реферату повинен становити 10-15 сторінок. Реферати повинен мати чітку та логічно побудовану структуру.

Рекомендовані теми рефератів:

Цивільне законодавство України – система нормативних актів, які регулюють цивільні правовідносини.

Звичай як джерело цивільного права в європейських державах.

Класифікація цивільних правовідносин.

Застосування оціночних категорій в цивільному праві Європейських держав.

Юридична техніка в цивільному законодавстві України та інших постсоціалістичних держав.

Система джерел цивільного права Німеччини та Франції.

Система юридичних осіб за законодавством України: проблеми співвідношення Цивільного та Господарського кодексів.

Співвідношення Цивільних та Торгівельних кодифікованих актів у Франції та Німеччині.

Правовий статус територіальної громади як суб'єкта цивільних правовідносин.

Концептуальні положення правового регулювання статусу непідприємницьких товариств.

Способи захисту цивільних прав, порушених незаконними актами органу державної влади або місцевого самоврядування.

Про функції цивільного права.

Основні тренди рекодифікації цивільного законодавства України та постсоціалістичних держав.

Місце охоронюваних законом інтересів в системі критеріїв розмежування публічного і приватного права.

Зловживання цивільними правами в Україні.

Дуалізм приватного права в Європі.

3. Підготовка та проголошення індивідуальних доповідей. Вказана форма самостійної роботи здобувачів перш за все вимагає окреслення мети та завдань доповіді, визначення кола завдань, які мають нею охоплюватися. В результаті такої діяльності здобувачі набувають навиків добору допоміжної інформації, аналізу наукових публікацій, та формування власної позиції щодо вдосконалення окремих норм законодавства.

Рекомендовані теми для індивідуальних доповідей:

Особливості розмежування представництва та посередництва за законодавством України та постсоціалістичних держав.

Визначення моменту набуття правового статусу засновника та учасника товариства з обмеженою відповідальністю за законодавством Республіки Польща.

Про ефективність цивільно-правових санкцій.

Шляхи усунення та подолання прогалин у цивільному законодавстві України.

Правова оцінка належності способів захисту цивільних прав у рішеннях Верховного суду: особливості застосування прецедента у вітчизняній правовій системі.

Порушення публічного порядку як підстава нікчемності правочину.

4.Робота в інформаційних мережах. Даний вид самостійної роботи дозволяє здобувачам поєднувати знання з цивільного права з політичною, економічною та правовою ситуаціями у державі, що дозволяє формувати навички логічного мислення, синтезу та аналізу стану чинного законодавства та тенденцій його подальшого розвитку.

5. Опрацювання додаткової літератури. Передбачається перш за все опрацювання рекомендованих викладачем монографій та наукових досліджень в сфері цивільного права.

Приклади монографічних досліджень та наукових статей у періодичних виданнях, які пропонуються для опрацювання:

1. Комерційні найменування: основні правові аспекти. Наук.—практ. вид. / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. 216 с.
2. Стефанчук М. О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав : монографія. К. : КНТ, 2008. 184 с.
3. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб : монографія. К. : Юрінком Інтер, 2007. 432 с.

4. Вінник О. М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах : проблеми правового забезпечення : монографія. К. : Атіка, 2003. 352 с.
 5. Шевченко Я. М. Місце цивільного права в системі права України. Право України. 2012. № 1 – 2. С. 125 – 139.
 6. Кузнєцова Н. С. Проблеми гармонізації та уніфікації сучасного приватного права. Право України. 2012. № 1 – 2. 139 – 154.
 7. Гордєєв В. Критерії класифікації юридичних фактів. Право України. 2012. № 3 – 4. С. 396 – 404.
 8. Коструба А. Деякі аспекти дефектності правоприпиняючих юридичних фактів у цивільному праві. Право України. 2012. № 7. С. 168 – 175.
 9. Стефанчук М.О. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб та особливості її здійснення: монографія. Київ: Артек, 2020. 479 с.
 10. Кочин В.В. Правове регулювання цивільних відносин у непідприємницьких товариствах та установах в умовах адаптації до правової системи Європейського Союзу. Монографія: Київ, 2020. 435 с.
-
6. Проведення наукових досліджень. За результатами проведених наукових пошуків здобувачі беруть участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях та семінарах, а також у проведенні всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт.
 7. Вирішення здобувачами ситуативних завдань. Дана форма самостійної роботи дозволяє здобувачам оволодіти навиками застосування норм законодавства на практиці під час виникнення проблемних ситуацій.